

A LA MESA DEL CONGRÉS DELS DIPUTATS

Els diferents Grups Parlamentaris, a l'empara del que s'estableix en els articles 124 i següents del vigent Reglament del Congrés dels Diputats, presenten la següent **Proposició de Llei de Protecció de Sòls d'Alt Valor Agrològic i de Sòls d'Interès Agrari**.

Congrés dels Diputats, Madrid a XXX de XXX de 2018.

XXXXXXXXXXXX Diputat/a

XXXXXXXXXXXX Diputat /a

XXXXXXXXXXXX Diputat/a

XXXXXXXXXXXX Diputat/a

XXXXXXXXXXXX Diputat/a

XXXXXXXXXXXX Diputat/a

ANTECEDENTS I MARC NORMATIU.

- Constitució Espanyola: Art. 45.
- Constitució Espanyola: Art. 149.1. 22a i 149.1.23a.
- Reial decret legislatiu 7/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de Sòl i Rehabilitació Urbana.
- Llei 42/07 de 13 de desembre de Patrimoni Natural i Biodiversitat.

PROPOSICIÓ DE LLEI DE PROTECCIÓ DELS SÒLS D'ALT VALOR AGROLÒGIC I DE SÒLS D'INTERÈS AGRARI.

Exposició de Motius. I

El manteniment i la preservació dels espais agraris, la seua agricultura i els seus paisatges es veuen avui amenaçats com a conseqüència de l'expansió de la superfície artificial, la fragmentació dels espais agraris per diverses infraestructures, l'abandó de l'activitat agrària professional i la pèrdua del patrimoni material i immaterial vinculat amb l'agricultura; a això cal sumar també les conseqüències derivades de determinats processos de modernització i intensificació insostenibles pels seus efectes altament contaminants de l'aigua, l'aire i els sòls, la dessecació d'aiguamolls, la sobreexplotació i esgotament dels aqüífers, i la pèrdua de coneixements ecològics locals, de pràctiques de governança col·lectiva i de l'alta capacitat de resiliència de nombrosos agroecosistemes heretats.

Aquests impactes negatius actuen com a importants impulsors de la degradació ambiental del territori, al mateix temps que deterioren les relacions entre el camp i la ciutat, afavorint la desconexió entre el món rural i urbà, i suposen una pèrdua d'identitat territorial de molts espais.

La fertilitat i l'estat saludable dels sòls, sense ser l'únic, constitueix un requisit previ bàsic per al compliment d'una sèrie d'objectius i funcions ambientals i socials. El bon estat dels sòls és imprescindible per a l'obtenció d'aliments, biomassa (energia), fibra, farratge i altres productes, així com per a garantir la prestació de serveis ecosistèmics essencials en totes les regions del món.

Els sòls vius s'han anat constituint al llarg de milers d'anys d'acció natural i mitjançant processos molt complexos i lents. La conjunció de l'acció de l'aire, l'aigua i els éssers vius dona lloc al sòl orgànic, que forma part dels fonaments existencials de la humanitat. En territoris estèrils, sense sòl viu i sense fertilitat, la humanitat no té futur.

El sòl és a més un element essencial del sistema climàtic, constituint la segona font d'emmagatzematge de carboni després dels oceans. La protecció dels sòls, el seu ús sostenible i les accions de restauració dirigides a recuperar la seua fertilitat són crucials tant per a **mitigar el canvi climàtic**, com per a adaptar-se als seus

efectes. Per contra, l'ús insostenible del sòl, el conreu excessiu, el canvi d'ús del sòl, el segellat dels sòls fèrtils i altres accions alliberen una quantitat de CO₂ a l'atmosfera molt superior a la d'altres sectors productius. Per aquest motiu el pas de sòl considerat rural a sòl artificial és un dels problemes ecològics més greus als quals ens enfrontem.

Per tot això, **és imprescindible protegir i mantenir els sòls fèrtils perquè l'agricultura es pugui desenvolupar** amb la garantia de que romangui la seua base edàfica en tots els territoris, des dels periurbans als profundament rurals, assegurant d'aquesta manera una producció ancorada en el territori, pròxima o de proximitat, que permeta que les poblacions, tant urbanes com rurals, puguen proveir-se de productes hortofructícoles frescos, de qualitat i associats a les dietes mediterrània i local, reduint els costos de transport i les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle associats als aliments que han recorregut grans distàncies abans d'arribar a la nostra taula. El sòl fèrtil és, doncs, una reserva alimentària estratègica essencial per al suport de polítiques agroalimentàries locals, i per a afavorir tant l'economia local com el manteniment dels paisatges de l'agricultura, i on poder desenvolupar activitats educatives i de gaudi a l'aire lliure.

Malgrat l'importantíssim paper dels sòls a totes les escales i en molts diferents àmbits, sorprèn que no existisca a Espanya una norma específica de caràcter bàsic que tutele els seus valors i fomenti la seua restauració i millora en cas de pèrdua, contaminació o erosió. Ni la legislació bàsica de l'Estat en matèria de patrimoni natural i biodiversitat, ni la referida a agricultura i desenvolupament rural s'ocupen d'aquesta alta qüestió, com si es donara per fet l'existència immanent d'un recurs tan valuós com fràgil, i tan irracionalment destruït. Resulta fins a cert punt paradoxal que siga la legislació bàsica d'urbanisme i sòl, i el seu desenvolupament per les comunitats autònomes, nascuda –no s'oblida- de la necessitat d'ordenar i regular la ciutat i la urbanització, la que, en termes negatius, estableix les condicions i el règim de protecció de determinats sòls com “no urbanitzables” per albergar certs valors, entre ells, els agraris, o, simplement per no ser necessaris o convenients per a la urbanització.

Si bé tots els sòls, en el seu sentit edàfic i agroecològic, reclamen atenció social i govern, com va avançar ja la Proposta de Directiva del Parlament Europeu i el Consell per a la protecció del sòl, de 2006, resulta prioritari i urgent garantir la conservació i millora dels de més alt valor, que són també amb freqüència els més vulnerables davant els processos d'urbanització i artificialització de la terra.

Amb aqueix objectiu aquesta llei defineix i estableix el règim bàsic de protecció els denominats **Sòls d'Alt Valor Agrològic (SAVA)** i dels **Sòls d'Interès Agrari (SIA)**, per les seues importants funcions ambientals, productives i històric-culturals, la seua decisiva contribució a la seguretat i sobirania alimentàries, a la lluita contra el canvi climàtic i la gestió sostenible del territori. Al mateix temps, la llei harmonitza i atorga empara i seguretat jurídica als ordenaments legals de les comunitats autònomes i els ajuntaments que pretenen actuar per a protegir aquests sòls estratègics de tan alt valor.

No obstant això, cal tindre en compte que el patrimoni de sòls fèrtils adquireix tot el seu valor i sentit en la mesura que és la base de l'activitat agrària, que és un sòl viu des del punt de vista biofísic, però també socioeconòmic. Per tant, aquesta llei es recolza en els instruments existents de desenvolupament rural i en aquelles mesures d'ordre legal i de caràcter proactiu que són útils per a aconseguir la reactivació efectiva dels sòls cultivables, especialment d'aquells localitzats en zones de regadius històrics i de hortes en entorns periurbans.

II

En els entorns metropolitans és on la pèrdua de sòls fèrtils ha tingut més importància. En aquests mateixos entorns han sorgit diferents iniciatives socials que s'han traduït en figures de protecció com els parcs agraris, protegint i valorant la producció primària enfront de la urbanització o l'abandó, i recomponent les relacions entre camp i ciutat. A Espanya són notables els casos del Baix Llobregat, L'Horta de València o Fuenlabrada, entre uns altres. Aquests espais agraris protegits vénen a coincidir amb àrees d'agricultura periurbana en les seues diverses modalitats i contextos territorials, que gaudeixen de valors intrínsecs i culturals considerades en la present llei. És necessari reconèixer-los legalment, definir els aspectes bàsics de la seua organització i funcionament, i promoure la seua difusió.

Al valor ecològic i la seua funció social i productiva bàsica per a l'agricultura i l'alimentació, els sòls fèrtils estan intrínsecament units als seus valors històrics i patrimonials i, per tant, a molts dels paisatges agraris d'alt valor reconeguts en el **Conveni Europeu del Paisatge**, ratificat per Espanya el 26 de novembre de 2007. El Conveni destaca l'important paper que exerceixen els paisatges per a l'interès general, en els camps cultural, ecològic, mediambiental i social, i que constitueix, com és el cas dels paisatges de l'agricultura, un recurs favorable per a l'activitat econòmica i la creació d'ocupació.

Per part seua, la **FAO** va aprovar la “*Carta Mundial del Sòl*” revisada per la Conferència de la FAO en la seua 39^è període de sessions, celebrat al juny de 2015 coincidint amb la declaració del “Any Internacional dels Sòls”. La carta estableix que la meta general de tots els actors consisteix a assegurar una gestió sostenible dels sòls, així com la rehabilitació o restauració dels sòls degradats. Als poc mesos, l'Assemblea **General de l'ONU** va adoptar, el 25 de setembre 2015, l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible, en la qual expressa que no poden considerar-se per separat alimentació, mitjans de vida i gestió dels recursos naturals, situant l'alimentació i l'agricultura en el centre d'aquesta, ja siga per a assegurar la seguretat alimentària de totes les persones, per a fer front al canvi climàtic o per a avançar cap a un desenvolupament sostenible, basat en una relació equilibrada entre les necessitats socials, econòmiques i el medi ambient.

La **Constitució Espanyola** declara que *“tots tenen el dret a gaudir d'un medi ambient adequat per al desenvolupament de la persona, així com l'haver de conservar-ho. Els poders públics vetllaran per la utilització racional de tots els recursos naturals, amb la finalitat de protegir i millorar la qualitat de la vida i defensar i restaurar el medi ambient, recolzant-se en la indispensable solidaritat col·lectiva”* (article 45.1.). A més, l'article 130.1. estableix que *“Els poders públics atendran la modernització i desenvolupament de tots els sectors econòmics i, en particular, de l'agricultura, de la ramaderia, de la pesca i de l'artesanía, a fi d'equiparar el nivell de vida de tots els espanyols”*. I l'article 149.1.23. reserva a l'Estat la competència exclusiva per a dictar la legislació bàsica sobre protecció del medi ambient.

III

La Llei s'estructura en tres títols i un total de 23 articles, 2 Disposicions addicionals i 3 Disposicions Transitòries.

El Títol I estableix l'objecte de la llei, els principis que la regeixen, els objectius, les definicions i els instruments que es promouen.

El Títol II, dedicat al règim de protecció dels Sòls d'Alt Valor Agrològic, i dels Sòls d'Interès Agrari, s'ordena en tres capítols. El primer defineix i estableix els indicadors per a la qualificació dels considerats Sòls d'Alt Valor Agrològic, atorgant-los la més alta protecció i considerant-los d'interès general, atribuint la seua identificació i tutela a l'Administració General d'Estat. El capítol segon s'ocupa dels Sòls d'Interès Agrari, designant criteris per a la seua identificació i

inventari, que serà responsabilitat i competència de les comunitats autònomes, i establint el seu règim de protecció en l'àmbit de la planificació territorial i urbanística.

El Títol III aborda les figures de gestió i foment de l'agricultura, en particular en espais amb SAVA i SIA, i defineix la figura de Parc Agrari, amb els seus objectius i aspectes bàsics d'organització.

TÍTOL I. DISPOSICIONS GENERALS.

Article 1. Objecte de la Llei.

- 1.** Aquesta llei té per objecte la protecció dels Sòls d'Alt Valor Agrològic (SAVA) i d'altres Sòls d'Interès Agrari (SIA), per les seues importants funcions ambientals, productives i històric-culturals, la seua decisiva contribució a la seguretat i sobirania alimentàries, a la lluita contra el canvi climàtic i la gestió sostenible del territori.
- 2.** Així mateix, la llei promou i fomenta l'activitat agrària ambientalment sostenible i econòmicament viable sobre aquests sòls.
- 3.** Per a això, la llei estableix el marc bàsic de protecció dels esmentats sòls, basant-se en els principis de preservació de les seues funcions i evitació de la seua degradació, i defineix algunes figures per a la gestió i foment de l'activitat agrària sobre aquests.
- 4.** Sense perjudici de les competències atribuïdes a les comunitats autònomes en els seus respectius Estatuts d'Autonomia, la present llei regula el marc normatiu bàsic d'acció de l'Administració General de l'Estat en matèria de protecció i regulació d'usos dels Sòls d'Alt valor Agrològic i dels Sòls d'Interès Agrari, creant determinades figures per al foment i la gestió de l'activitat agrària sobre aquest tipus de sòls. Les comunitats autònomes podran aplicar aquestes o altres figures al conjunt dels sòls agraris, en exercici de l'àmbit de les seues competències.

Article 2. Principis rectors.

Són principis rectors en l'aplicació i interpretació de la llei:

- 1.** La funció social i pública dels sòls, en particular dels de més alta capacitat

agrològica.

- 2.El manteniment dels processos edàfics, agroecològics i socioecològics essencials relacionats amb el sòl.
- 3.El manteniment i recuperació d'espais de regadius històrics, la fertilitat dels quals estiga lligada a l'ús equilibrat i renovable dels recursos del territori.
- 4.La contribució fonamental dels sòls, i en particular dels de més alt interès i valor agrològic, a la lluita contra el canvi climàtic.
- 5.La prevalença, i els supòsits bàsics d'aquesta, de la protecció dels Sòls d'Alt Valor Agrològic sobre l'ordenació territorial i urbanística, i la consideració per part d'aquesta última de determinats criteris i indicadors per a la identificació i protecció com a sòls no urbanitzables o rústics protegits dels Sòls d'Interès Agrari.
- 6.La integració dels requisits de la conservació, ús sostenible, millora i restauració dels Sòls d'Alt Valor Agrològic i dels Sòls d'Interès Agrari en les polítiques sectorials i, en particular, en la presa de decisions en l'àmbit polític, econòmic i social.
- 7.El principi o enfocament de precaució, en virtut del qual quan existisca una amenaça de reducció o pèrdua substancial de sòls fèrtils no ha d'al·legar-se la falta de proves científiques inequívokes com a raó per a ajornar les mesures encaminades a evitar o reduir al mínim aqueixa amenaça.
- 8.La col·laboració i cooperació de les diferents Administracions públiques en la protecció dels SAVA i els SIA i en el foment i gestió de l'activitat agrària en espais amb sòls d'aqueixes característiques.
- 9.El foment de la viabilitat social, econòmica i ecològica de la producció agrària, en particular en els espais amb Sòls d'Alt Valor Agrològic i Sòls d'Interès Agrari, i la seua decisiva contribució a la seguretat i sobirania alimentàries, a la salut i a la democratització dels circuits agroalimentaris.
10. La garantia de la informació a la ciutadania i la conscienciació sobre la importància dels sòls d'elevada fertilitat, així com la seua participació en el disseny i execució de les polítiques públiques dirigides a la consecució dels objectius d'aquesta llei.

11. La participació dels habitants i dels propietaris dels espais amb SAVA i SIA en les activitats relacionades amb la seua protecció, i amb la gestió i foment de l'activitat agrària, i en els beneficis que es deriven de tals activitats.

Article 3. Objectius de la llei.

Els objectius específics de la llei són els següents:

1. Establir un règim jurídic de protecció per als Sòls d'Alt Valor Agrològic i els Sòls d'Interès Agrari aplicable amb caràcter general en tot el territori de l'Estat, respectant en qualsevol cas les competències definides en la llei per a les comunitats autònomes i municipis. En aquest sentit, la llei tindria el caràcter de legislació bàsica de l'Estat.
2. Establir disposicions normatives i criteris d'aplicació directa que garantisquen la conservació activa dels Sòls d'Alt Valor Agrològic i dels Sòls d'Interès Agrari i els seus múltiples valors.
3. Definir figures específiques de gestió territorial i foment de l'agricultura en espais en els quals s'identifiquen Sòls d'Alt Valor Agrològic i Sòls d'Interès Agrari.
4. Contribuir a la viabilitat i al manteniment de les xicotetes i mitges explotacions agropecuàries que desenvolupen la seua activitat en sòls considerats d'Alt Valor Agrològic i Sòls d'Interès Agrari.
5. Evitar les pressions derivades de l'expansió urbana, el desenvolupament d'infraestructures i qualsevol altra que incidisca en la artificialització del sòl, entre les quals cal destacar el segellat, la fragmentació causada pel pas d'infraestructures viàries o el canvi d'ús.
6. Fomentar la producció ecològica, la producció diferenciada i de qualitat, de manera que es reduïsquen els impactes negatius generats per l'agricultura industrial en el medi ambient, i sobre la salut dels consumidors i els productors.
7. Contribuir a frenar el despoblament rural i l'abandó de l'activitat agrària professional, de manera especial en els espais subjectes a protecció derivada de l'objecte d'aquesta llei.

8. Millorar els canals de participació per a garantir la presa de decisions per part dels titulars de les explotacions agràries, organitzacions professionals agràries i cooperatives en els òrgans consultius de les Administracions públiques.
9. Establir mesures per a garantir la incorporació de joves i dones a l'activitat agrària.

Article 4. Definicions (es poden incloure més).

- . a) *Espais agraris periurbans*: àrea de contacte entre l'espai rural i l'espai urbà, que conserva els trets fonamentals de la ruralitat, inclosa l'activitat agrària i el seu paisatge, al mateix temps que rep i suporta els usos i les pressions derivats de la proximitat a la ciutat.
- . b) *Agricultura periurbana*: aquella que es desenvolupa en l'espai agrari periurbà, amb limitacions i problemes específics derivats de la pressió urbana, però també amb oportunitats resultants del veïnatge a un important mercat potencial de consumidors, fets tots dos que requereixen mesures concretes per a preservar, gestionar i activar la seua capacitat productiva, i posar en valor els seus múltiples serveis, ecològics, paisatgístics, culturals i educatius.
- . c) *Regadius històrics*: sistemes de governança comunal de l'aigua de caràcter històric, basats en manejos tradicionals de l'aigua i coneixements ecològics locals. Des del punt de vista material la seua infraestructura està composta per una o diverses captacions d'aigua, un sistema de distribució per gravetat en séquies, partidors i basses de regulació i un parcel·lari estructurat en funció d'aqueixa xarxa de distribució i els drets d'aigua corresponents. Des del punt de vista social, es refereix a la/les comunitat/s de regants que gestionen aqueixos sistemes i els mantenen, les seues pràctiques, coneixements i formes de repartiment.

TÍTOL II. RÈGIM JURÍDIC DE PROTECCIÓ DELS SÒLS D'ALT VALOR AGROLÒGIC I DELS SÒLS D'INTERÈS AGRARI.

CAPITULE 1. De la protecció dels Sòls d'Alt Valor Agrològic.

Article 5. Sòls d'Alt Valor Agrològic.

1. A l'efecte d'aquesta llei, es consideren Sòls d'Alt Valor Agrològic (SAVA) aquells que gaudeixen de molt alta fertilitat, com a resultat de llargs processos evolutius de base natural i/o del seu condicionament humà històric per a l'ús agrari a partir dels recursos i sabers locals. Aquests sòls constitueixen un patrimoni comú no renovable fonamental pels seus alts valors ambientals, socials i econòmics, contribuint de manera decisiva a assegurar l'alimentació mitjançant models productius basats en els recursos del territori.
2. La protecció d'aquests Sòls d'Alt Valor Agrològic, compten o no amb aprofitament agrari en l'actualitat, s'estableix mitjançant un procediment de qualificació, singular o general, que tindrà efectes cautelars des de l'inici d'aquest, garantint la seua protecció automàtica a partir de l'aprovació d'aquesta llei.
3. La protecció dels Sòls d'Alt Valor Agrològic **serà considerada d'interès general**, prevalent sobre qualsevol altra determinació de normes, polítiques, programes o instruments sectorials, inclosos els d'ordenació territorial i planificació urbanística.

Article 6. Característiques i criteris per a la definició dels Sòls d'Alt Valor Agrològic.

1. A l'efecte d'aquesta llei, d'acord amb plantejaments científics àmpliament assumits i contrastats, es consideren Sòls d'Alt Valor Agrològic aquells amb molt escasses o nul·les limitacions per al seu ús agrari, resultant adequats per al cultiu d'una àmplia varietat de plantes en els seus contextos bioclimàtics i agroclimàtics.
2. D'acord amb això, i sense perjudici del que concloguen els treballs de la Comissió Estatal de Conservació de Sòls, són criteris per a la determinació de l'alt valor agrològic els següents:
 - . a) Topografia plana o quasi plana.
 - . b) Pendent amb valors compresos entre el 0 i el 3%.
 - . c) Grau d'erosió nul o lleuger.
 - . d) Profunditat alta o molt alta (en general, 100 cm o més)

- . e) Molt poca pedregositat o inexistent.
- . f) Bon drenatge, sense embassades significatives.
- . g) Alta capacitat d'intercanvi catiònic.
- . h) Nivell de fertilitat moderat a alt.
- . i) Requeriments de maneig senzills, tan sols amb fertilització correctiva, abonament verd, rotació de cultius i prevenció de l'erosió.

Article 7. De la protecció dels Sòls d'Interès Agrari.

1. A l'efecte d'aquesta llei, es consideren Sòls d'Interès Agrari (SIA), sense perjudici de l'interès reconegut en els SAVA, aquells altres sòls que posseïsquen valors significatius des del punt de vista edàfic, ambiental, productiu o territorial, considerant el seu paper en els sistemes d'aprofitament agrari, en el manteniment de la qualitat dels ecosistemes i la biodiversitat o en el model d'ordenació territorial del que formen part.
2. La identificació i protecció d'aquests Sòls d'Interès Agrari s'establirà mitjançant procediment de declaració per les comunitats autònomes i, d'acord amb la legislació bàsica i autonòmica de sòl, tindran la consideració de sòls no urbanitzables o rústics protegits en els instruments de planificació territorial i urbanística.

Article 8. Criteris per a la definició dels Sòls d'Interès Agrari.

1. La identificació i declaració dels Sòls d'Interès Agrari respondrà a la presa en consideració d'una sèrie de criteris i indicadors objectius, bé de forma directa o mitjançant fórmula establida d'agregació i ponderació, amb expressió dels llindars que hagen de correspondre a la situació dels Sòls d'Interès Agrari.
2. Són criteris per a la identificació i delimitació dels SIA els següents, sense perjudici d'uns altres o de l'adaptació dels mateixos que puguin establir les comunitats autònomes:
 - . a) *Productius i econòmics:*
 - i. Productivitat agrícola, ramadera i forestal.

- ii. Model productiu.
 - iii. Producció de qualitat (producció en Denominació d'Origen i/o Indicació Geogràfica Protegida i marques de qualitat).
 - iv. Grau d'inversió en infraestructures agràries.
 - v. Grau de diversificació econòmica.
 - vi. Mà d'obra agrària.
 - vii. Risc d'abandó agrari.
- . b) *Ecològics i ambientals:*
- i. Connectivitat ecològica.
 - ii. Grau de biodiversitat.
 - iii. Risc de contaminació i degradació dels sòls (vulnerabilitat dels sòls).
 - iv. Hàbitats en bon estat de conservació.
 - v. Espais protegits.
- c) *Territorials:*
- i. Qualitat i capacitat agrològica del sòl.
 - ii. Model territorial i urbà.
 - iii. Connectivitat de l'espai agrari.
 - iv. Pressió antròpica.
 - v. Caràcter periurbà.
 - vi. Valor del patrimoni agrari i el paisatge.

Article 9. Elements de conservació, gestió i restauració dels Sòls d'Alt Valor Agrològic i dels Sòls d'Interès Agrari.

La protecció dels sòls d'alt valor agrològic i dels sòls d'interès agrari implica, si més no, la conservació i millora dels següents valors i béns associats a aquests:

- . a) L'estructura físic-química del sòl, controlant l'erosió, afavorint la seua fertilitat i mantenint la biodiversitat associada i la matèria orgànica.
- . b) Els elements i sistemes hidràulics relacionats amb la gestió i utilització de l'aigua.
- . c) El patrimoni arquitectònic i construït vinculat a l'activitat agropecuària.
- . d) La xarxa de camins i vies pecuàries, especialment, les d'interès històric-cultural.
- . e) Les infraestructures verdes sustentades en l'espai agrari.
- . f) Els valors del paisatge modelat i gestionat per l'activitat agropecuària.

Article 10. Pèrdua i restauració dels valors acreditatius de Sòl d'Alt Valor Agrològic i de Sòl d'Interès Agrari.

1. En cas de pèrdua de les característiques o valors dels Sòls d'Alt Valor Agrològic i dels Sòls d'Interès Agrari, ja anàs per processos o desastres naturals, o per negligència o ús impropï del propietari o altres usuaris, les comunitats autònomes hauran de garantir les condicions per a la restauració d'aquests sòls, quedant en tot cas prohibit el canvi d'ús agrari així com tota activitat incompatible amb aquesta restauració, durant el temps que tècnicament s'estime necessari.
2. L'òrgan competent de la comunitat autònoma fixarà les mesures destinades a la restauració del sòl, que inclouran si escau l'acotament temporal d'aquells aprofitaments o activitats incompatibles amb la restauració del sòl.
3. En aquells sòls que amb anterioritat a l'aprovació d'aquesta llei puga acreditar-se de manera fefaent que van perdre la seua condició de Sòls d'Alt Valor Agrològic per negligència, abandó o males pràctiques dels seus propietaris o usufructuaris, podrà iniciar-se el procediment per a la seua declaració com a Sòl d'Alt Valor Agrològic, bé a instàncies de l'administració competent o d'entitats o particulars interessats.

Article 11. Infraestructures d'interès general sobre Sòls d'Alt Valor Agrològic

i Sòls d'Interès Agrari.

1. Excepte en situacions excepcionals i justificades, no podran situar-se infraestructures d'interès general sobre els Sòls d'Alt Valor Agrològic. A més de justificació raonada, la implantació amb caràcter excepcional d'una infraestructura d'interès general en un SAVA haurà de comptar en tot cas amb l'aprovació del govern autonòmic sobre la base d'un informe favorable del membre del govern competent en agricultura i desenvolupament rural, i un dictamen igualment favorable i previ de l'alt òrgan consultiu del govern nacional o autonòmic corresponent.
2. Sempre que una infraestructura projectada tinga una afectació sobre un Sòl d'Interès Agrari es requerirà justificació raonada per part del promotor de la infraestructura, que haurà d'informar preceptivament el corresponent departament o conselleria competent en matèria agrària i de desenvolupament rural i aprovar el govern autonòmic.

CAPÍTOL 2. Del procediment de declaració de les categories de protecció i de l'Inventari Nacional de Sòls d'Alt Valor Agrològic i Sòls d'Interès Agrari.

Article 12. Drets i deures dels propietaris de Sòls d'Alt Valor Agrològic i de Sòls d'Interès Agrari.

Els propietaris de Sòls d'Alt Valor Agrològic i de Sòls d'Interès Agrari, o els qui tinguessin cedit el seu ús, conforme a les facultats del dret de propietat, podran usar, gaudir i disposar dels terrenys de conformitat amb la seua naturalesa, subjectes als següents deures:

- . a) Dedicar els sòls a l'ús agrícola, ramader, forestal, cinegètic o qualsevol altre vinculat a la utilització racional dels recursos naturals.
- . b) Garantir la conservació del sòl i la seua fertilitat, la biodiversitat i el paisatge agrari, i mantindre les condicions productives agràries dels terrenys.
- . c) Adoptar pràctiques adequades per a evitar riscos d'erosió.
- . d) Abstenir-se d'efectuar qualsevol activitat no controlada que pugui tindre com a efecte la contaminació del sòl, l'aigua o l'aire.
- . e) Mantindre en bon estat els sistemes tradicionals de reg i drenatge.

- . f) Permetre a les administracions públiques competents treballs de conservació i restauració del sòl i de lluita contra l'erosió, sense dret a indemnització quan no afecten activitats rendibles legalment desenvolupades.

Article 13. Dels procediments de declaració.

1. La declaració de les categories de protecció del sòl establides per aquesta llei es durà a terme mitjançant procediment general o mitjançant procediment singular.
2. El procediment general té per objecte la protecció en l'àmbit del conjunt del territori de l'Estat o d'una Comunitat Autònoma, d'aquells sòls que complisquen els criteris que els fan mereixedors de la seua condició de SAVA o SIA, integrant-se a partir de l'aplicació d'aquest procediment en un **Inventari** que identificarà i delimitarà els sòls protegits per aquesta llei, conforme al que s'assenyala en l'article 14.
3. Sense perjudici de l'assenyalat en el paràgraf anterior, el procediment singular de declaració de sòls protegits, d'acord amb els criteris arrellegats en els articles 6 i 8, té per objecte la protecció de determinats sòls localitzats en un sol municipi o en diversos municipis amb continuïtat territorial, per estar la seua conservació en risc imminent de deterioració o per formar part d'un procés d'ordenació territorial que requerisca d'aquesta protecció.
4. Els procediments de declaració generals o singulars dels Sòls d'Alt Valor Agrològic són competència de l'Administració General de l'Estat, per iniciativa de l'òrgan competent o a sol·licitud d'una comunitat autònoma, municipi o entitat agrària.
5. Els procediments de declaració generals o singulars dels Sòls d'Interès Agrari són competència de les comunitats autònomes, en els seus respectius territoris, per iniciativa de l'òrgan competent o a sol·licitud d'un municipi, grup de municipis, comarca si escau, o entitat agrària.
6. Els procediments de declaració seran regulats mitjançant desenvolupament reglamentari, devent en tot cas assegurar una justificació prou raonada, recolzada en indicadors quantificables que responguen als criteris establits en aquesta llei i amb un nivell de definició cartogràfica suficient, d'escala

mínima 1.10.000.

Article 14. De l'Inventari Nacional de Sòls d'Alt Valor Agrològic i Sòls d'Interès Agrari.

- 1.** La declaració dels sòls protegits per procediment general o singular comporta la seua inclusió en l'Inventari Nacional de Sòls d'Alt Valor Agrològic i Sòls d'Interès Agrari.
- 2.** L'Inventari haurà de contindre tota la informació que justifica la declaració de sòl protegit, la seua delimitació inequívoca i la resta de la informació que permet la seua gestió i conservació.
- 3.** Les comunitats autònomes podran disposar del seu propi Inventari, sense perjudici de la translació i inclusió dels sòls protegits en l'Inventari Nacional.

Article 15. De l'Estratègia Estatal de Conservació de Sòls.

- 1.** Les autoritats competents en matèria d'agricultura i de medi ambient formularan i coordinaran l'elaboració de l'Estratègia Estatal de Conservació de Sòls amb la finalitat d'identificar les necessitats de conservació, de regeneració i de remediació dels sòls, i d'assenyalar les mesures necessàries per al seu millor estat i conservació, en la seua condició de recurs viu, element bàsic del patrimoni comú i recurs essencial, actual i futur, per a les activitats agràries.
- 2.** L'Estratègia Estatal de Conservació de Sòls, sense perjudici i sobre la base del que s'estableix en els articles 6° i 8° d'aquesta llei, arreglarà els criteris i directrius per a la identificació i conservació dels diferents tipus de sòls del territori espanyol, que seran desenvolupades per la planificació territorial i sectorial que duguen a terme les Administracions públiques, assegurant en tot cas la protecció dels sòls, en particular dels SAVA i els SIA conforme a aquesta llei, la regeneració i remediació de sòls degradats i l'adopció de polítiques actives per a la seua millor conservació i ús.
- 3.** Basant-se en les directrius de l'Estratègia Estatal, les comunitats autònomes desenvoluparan, en un termini màxim de tres anys a comptar des de l'aprovació d'aquesta Estratègia Estatal, les seues pròpies

estratègies, que inclouran, almenys, els objectius de l'Estratègia Estatal.

Article 16. De la Comissió Estatal de Conservació de Sòls.

1. Es constituirà la Comissió Estatal de Conservació del Sòls, l'objecte dels quals, composició, funcions i funcionament serà regulat mitjançant Reial decret.
2. La Comissió Estatal de Conservació de Sòls (d'ara endavant, Comissió) és l'òrgan en el qual les administracions públiques cooperaran i col·laboraran en matèria de política i de conservació de sòls, compartint informació per a garantir el compliment dels seus objectius.
3. La Comissió estarà presidida per un representant del ministeri competent en matèria d'agricultura, ocupant la secretària un representant del ministeri amb competència en medi ambient, més altres dos membres, un del ministeri amb competència en administració territorial i un altre en matèria d'urbanisme i infraestructures. En la mateixa participarà també un representant de cada comunitat autònoma i de les ciutats autònomes de Ceuta i Melilla, almenys tres persones procedents de l'àmbit científicotècnic i sengles de l'àmbit professional agrari.
4. En tot cas, la Comissió Estatal tindrà com a principal objectiu, l'establiment de paràmetres i indicadors referits als criteris citats en els articles sisè i vuitè o a uns altres que estime científicament pertinents, que definisquen i delimiten amb precisió i seguretat jurídica els Sòls d'Alt Valor Agrològic i els Sòls d'Interès Agrari.
5. L'establiment dels criteris i paràmetres als quals es refereix el paràgraf primer d'aquest article tindrà caràcter prescriptiu per als Sòls d'Alt Valor Agrològic i orientatiu i de coordinació amb les comunitats autònomes per als Sòls d'Interès Agrari.
6. La Comissió es dotarà del suport necessari, mitjançant comissions especialitzades integrades per experts de l'àmbit científic, tècnic i social, per a elaborar i elevar propostes a la Comissió Estatal.
7. La Comissió Estatal elaborarà en el termini d'un any a partir de la seua constitució un document de Criteris per a la identificació i delimitació de

sòls, que serà prescriptiu per a la categoria de Sòls d'Alt Valor Agrològic i indicatiu per als Sòls d'Interès Agrari, competència de les comunitats autònomes.

8. La Comissió Estatal de Conservació de Sòls serà competent per a informar l'Estratègia Estatal de Conservació de Sòls i donar suport al Govern en les actuacions de caràcter internacional relacionades amb aquesta matèria.

TÍTOL III. DE LES FIGURES DE GESTIÓ I FOMENT.

Article 17. A l'efecte de promoure la gestió i foment de l'activitat agrària, es reconeixen les següents figures de gestió d'espais agraris amb Sòls d'Alt Valor Agrològic o Sòls d'Interès Agrari, sense perjudici de la seua aplicació a altres espais agraris amb diferents categories de sòl rústic:

- . a) Els Parcs Agraris.
- . b) Altres figures de protecció.

Les figures de gestió definides per la llei, o per les comunitats autònomes, podran desenvolupar-se tant en àrees i espais agraris periurbans, com en altres espais rurals pressionats per altres processos socioeconòmics com l'abandó, la despoblació o la deterioració de l'activitat agropecuària.

Article 18. Disposicions Generals aplicables als Parcs Agraris.

1. En el marc d'aquesta llei, el Parc Agrari es concep com una figura per a la protecció, gestió i desenvolupament socioeconòmic de determinats espais agraris, especialment d'aquells que compten amb SAVA o SIA punt en espais periurbans, com en altres espais rurals, a fi de garantir la continuïtat de l'ús agrari a través de programes específics de foment de les funcions productiva, econòmica, ambiental i sociocultural d'aquests espais.
2. Els Parcs Agraris poden ser promoguts a iniciativa de les administracions autonòmiques competents, ajuntaments, mancomunitats i altres ens locals, així com per organitzacions professionals, comunitats de regants, cooperatives o altres entitats de la societat civil. El procediment haurà de ser participatiu, a fi d'afavorir la creació d'aliances entre productors, consumidors i ciutadans en general. Es fomentaran especialment els Parcs

Agraris supramunicipals amb la finalitat de millorar l'eficiència en la gestió del sistema agrari.

3. Els Parcs Agraris hauran de comptar amb un òrgan gestor i un pla de gestió i desenvolupament, així com amb un pla especial que asseure urbanísticament la conservació del sòl rural, sense perjudici de la protecció dels sòls SAVA i SIA existents dins dels seus límits, establida en aquesta llei.

Article 19. Objectius del Parc Agrari.

Són objectius prioritaris dels Parcs Agraris els següents:

- . a) Dissenyar estratègies que acosten l'agricultura familiar i de xicoteta i mitja escala al consumidor final, a través del foment de circuits curts i mitjançant la compra pública.
- . b) Posar en marxa mecanismes per a facilitar l'accés a la terra a persones que desitgen instal·lar-se en el sector agrari dins de l'espai dels Parcs Agraris, impulsant la incorporació de joves, o per a ampliar la dimensió de l'explotació agrària.
- . c) Ordenar els usos no agraris perquè no suposen una competència per al desenvolupament d'una activitat agrària viable.
- . d) Protegir el patrimoni agrari tradicional.
- . e) Afavorir l'agricultura multifuncional i la conservació dels paisatges agraris.
- . f) Millorar les infraestructures, equipaments i serveis de l'espai agrari.
- . g) Fomentar el desenvolupament d'una agricultura viable punt econòmicament com ambientalment.
- . h) Promoure la renovació generacional i millorar la igualtat d'oportunitats en el sector agrari.
- . i) Realitzar difusió i promoció dels recursos i de la marca dels productes del Parc Agrari.

Article 20. Ens gestor del Parc Agrari.

1. Els Parcs Agraris comptaran amb un ens gestor, de naturalesa públic-privada, independent de les entitats que ho integren, circumscrit a l'àmbit d'actuació del Parc Agrari.
2. L'Ens gestor tindrà plena capacitat jurídica i podrà gestionar serveis i desenvolupar activitats d'interès general o local en l'àmbit dels objectius establits en aquesta llei, en particular en els recollits en l'article 18.1, i en els específics que s'arrepleguen en els seus corresponents estatuts.

Article 21. Registre Nacional de Parcs Agraris.

El Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació, en coordinació amb les comunitats autònomes, crearà un Registre de Parcs Agraris. Aquest Registre serà desenvolupat a través d'un Reial decret.

Article 22. D'altres figures de protecció.

Les comunitats autònomes podran definir altres figures de gestió, amb la denominació i abast territorial que consideren adequat, sempre que responguen als objectius d'aquesta llei, en particular als quals s'arrepleguen en l'article 18.1 i 19, i que compten amb un òrgan de gestió i amb la participació dels agents implicats.

Article 23. Del suport a les explotacions agràries situades en Sòls d'Alt Valor Agrològic, Sòls d'Alt Interès Agrari i Parcs Agraris.

Les explotacions agràries situades en SAVA, SIA, Parcs Agràries o altres figures de protecció i gestió conforme a l'article 22, tindran preferència per a accedir a mesures de foment de l'activitat agrària.

Disposició Addicional 1.

Es modifica l'article 16.1 del TR de la Llei de Sòl i Rehabilitació Urbana, RDL 7/2015, sobre Contingut del dret de propietat del sòl en situació rural o vacant, deures i càrregues, quedant com segueix a continuació:

1. En el sòl que siga rural a l'efecte d'aquesta llei, o estiga vacant d'edificació, l'haver de conservar-ho suposa **respectar els valors agrològics prèviament determinats en la llei**, costejar i executar les obres

necessàries per a mantindre els terrenys i la seua massa vegetal en condicions d'evitar riscos d'erosió, incendi, inundació, així com danys o perjudicis a tercers o a l'interès general, inclosos els mediambientals; garantir la seguretat o salut públiques; previndre la contaminació del sòl, l'aigua o l'aire i les immissions contaminants indegudes en altres béns i, si escau, recuperar-los d'elles en els termes disposats per la seua legislació específica; i assegurar l'establiment i funcionament dels serveis derivats dels usos i les activitats que es desenvolupen en el sòl. El compliment d'aquest deure no eximirà de les normes addicionals de protecció que establisca la legislació aplicable.

Disposició Addicional 2.

Es modifica l'article 21. 2 a), del TR de la Llei de Sòl i Rehabilitació Urbana, RDL 7/2015, quedant redactat com segueix a continuació:

2. Està en la situació de sòl rural:
 - a) En tot cas, el sòl preservat per l'ordenació territorial i urbanística de la seua transformació mitjançant la urbanització, que haurà d'incloure, com a mínim, els terrenys exclosos d'aquesta transformació per la legislació de protecció o policia del domini públic, de la naturalesa, **dels sòls d'alt valor agrològic** o del patrimoni cultural, els que hagen de quedar subjectes a tal protecció conforme a l'ordenació territorial i urbanística pels valors ecològics, **els dels sòls d'interès agrari**, agrícoles, ramaders, forestals i paisatgístics, així com aquells amb riscos naturals o tecnològics, inclosos els d'inundació o d'altres accidents greus, i quants uns altres preveja la legislació d'ordenació territorial o urbanística.
 - b) El sòl per al qual els instruments d'ordenació territorial i urbanística prevegen o permeten el seu pas a la situació de sòl urbanitzat, fins que acabe la corresponent actuació d'urbanització, i qualsevol altre que no reunisca els requisits a què es refereix l'apartat següent.
 - c) Les comunitats autònomes i els ajuntaments hauran de delimitar expressament els sòls exclosos de la transformació de la seua consideració bàsica de rural d'acord als criteris de l'apartat a) d'aquest precepte, havent d'estar arreglats en els instruments d'ordenació urbanística a nivell

municipal i en els instruments d'ordenació territorial per a les Comunitats Autònomes.

Disposició Transitòria 1.

En el termini de sis mesos, el Govern aprovarà el Reial decret que estableix la composició i funcionament de la Comissió Estatal de Conservació de Sòls, d'acord amb l'article 16.3.

Disposició Transitòria 2.

En el termini de sis mesos el Govern aprovarà un Reial decret que establisca les bases per a la posada en marxa tant de l'Inventari Nacional de Sòls d'Alt Valor Agrològic i Sòls d'Interès Agrari, com del Registre Nacional de Parcs Agraris.

Disposició Transitòria 3

En el termini d'un any, el Govern, a través de la Comissió Estatal de Protecció de Sòls i en coordinació amb les comunitats autònomes, elaborarà una primera Estratègia Estatal de Conservació de Sòls d'Alt Valor Agrològic i Sòls d'Interès Agrari, que haurà de ser coherent amb el Pla Nacional d'Adaptació al Canvi Climàtic i amb el Pla Nacional de Paisatges Culturals.